

ความสัมพันธ์ระหว่างรายงานผู้สอบบัญชีและกำไรที่ไม่คาดหวังกับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีของ
บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

นางสาวธราทิพย์ พงศ์ธีรกีจ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี ภาควิชาการบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-53-2533-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE RELATIONSHIP AMONG AUDIT REPORTS, UNEXPECTED EARNINGS
AND THE TIMING OF ANNUAL EARNINGS ANNOUNCEMENT OF
COMPANIES LISTED IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

Ms. Taratip Phongteerakij

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy Program in Accounting

Department of Accountancy

Faculty of Commerce and Accountancy

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-53-2533-3

ธाराทิพย์ พงศ์ธีรภัก : ความสัมพันธ์ระหว่างรายงานของผู้สอบบัญชีและกำไรที่ไม่คาดหวังกับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (THE RELATIONSHIP AMONG AUDIT REPORTS, UNEXPECTED EARNINGS AND THE TIMING OF ANNUAL EARNINGS ANNOUNCEMENT OF COMPANIES LISTED IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND) อ. ที่ปรึกษา : อ. ดร. วิศรุต ศรีบุญนาค, จำนวน 80 หน้า.
ISBN 974-53-2533-3

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายงานผู้สอบบัญชีและกำไรที่ไม่คาดหวังกับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปี กลุ่มตัวอย่างคือบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี พ.ศ. 2543 - 2547 ยกเว้นกลุ่มธนาคาร เงินทุนหลักทรัพย์ ประกันชีวิตและประกันภัย การศึกษาในครั้งนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมานในการอธิบายผลการวิจัยและการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายงานผู้สอบบัญชีและกำไรที่ไม่คาดหวังกับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปี

ผลการทดสอบ พบว่า ระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีมีความสัมพันธ์กับประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีและกำไรไม่คาดหวังอย่างไม่ถึงขั้นมีนัยสำคัญ แต่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินอย่างมีนัยสำคัญ การศึกษาครั้งนี้จึงไม่พบพฤติกรรมการประกาศกำไรที่แท้จริงของบริษัทเนื่องมาจากข่าวร้าย

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทดสอบเพิ่มเติมโดยนำระยะเวลาในการประกาศกำไรที่รวมระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงิน เพื่อพิจารณาว่าผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการศึกษาในต่างประเทศหรือไม่ ผลการทดสอบ พบว่า ประเภทของรายงานผู้สอบบัญชีและกำไรไม่คาดหวังมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปีอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Haw (2003) Bahram (2002) Skinner (1994) และ Francis (1994) การศึกษาครั้งนี้ จึงสรุปได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการประกาศกำไรกับประเภทของรายงานผู้สอบบัญชี มาจากระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงิน

ภาควิชา ...การบัญชี..... ลายมือชื่อนิสิต..... ^c ทรททคณ⁶ นวตังธีรภัก

สาขาวิชา ...การบัญชี..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ⁶ ทรททคณ

ปีการศึกษา ..2548.....

4682414326 : MAJOR ACCOUNTING

KEYWORDS : AUDITOR'S REPORT/ UNEXPECTED EARNINGS/ TIMING OF ANNUAL EARNINGS ANNOUNCEMENT

TARATIP PHONGTEERAKIJ: THE RELATIONSHIP AMONG AUDIT REPORTS, UNEXPECTED EARNINGS AND THE TIMING OF ANNUAL EARNINGS ANNOUNCEMENT OF COMPANIES LISTED IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND. THESIS ADVISOR : VISARUT SRIBUNNAK, Ph.D., 80 pp. ISBN 974-53-2533-3

The objective of this thesis is to study the relationship among audit reports, unexpected earnings and the timing of annual earnings announcements. The sample firms are the companies listed in the stock exchange of Thailand during the year 2000-2004, except those in the commercial banking, financing and securities, and insurance industries. This study employs on descriptive statistics and inferential statistics in order to describe the relationship among audit reports, unexpected earnings and the timing of annual earnings announcements.

The results reveal that the types of audit reports and the unexpected earnings are not significantly related to the timing of annual earnings announcement. However, the audit time is essentially related to the timing of annual earnings announcement. These findings are not consistent with managers withholding bad news.

Moreover, the research further examines the timing of earnings announcement, which includes the audit time. The findings are consistent with Haw (2003) Bahram (2002) Skinner (1994) and Francis (1994) and suggest that the relations are driven by the audit time.

Department.....Accountancy.....Student's signature.....Taratip Phongteerakij
Field of study.....Accounting.....Advisor's signature.....Visat S.k.k.
Academic year.....2005.....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้สำเร็จไปได้ด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ ดร. วิศรุต ศรีบุญนาค ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งท่านได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และเสนอความคิดเห็นที่มีคุณค่าต่อ การศึกษา ตลอดจนการช่วยเหลือในสิ่งต่าง ๆ อย่างดียิ่ง ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ และขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรรณนิภา รอดวรรณะ ที่ท่านได้กรุณาเป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนคำแนะนำดี ๆ ที่มีต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ รวมถึงกราบขอบพระคุณคุณปริษาวุฒิ ชุมทรัพย์ ที่ท่านได้กรุณามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนคำแนะนำเพิ่มเติมที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมถึงคณาจารย์ใน ภาควิชาการบัญชีทุกท่านที่ได้เสริมสร้างความรู้และทักษะของการศึกษาในหลักสูตรปริญญาบัญชี มหาบัณฑิต ตลอดจนคณาจารย์จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพณิชยการพระนคร สำหรับการประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในสาขาวิชาการบัญชี ระดับปริญญาบัญชีบัณฑิต

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ และ คุณแม่ รวมถึงสมาชิกทุกคนในครอบครัว ของข้าพเจ้า สำหรับการให้ความดูแลทั้งในด้านร่างกายและจิตใจเป็นอย่างมากตลอดระยะเวลา ของการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมถึงนายภัทรารุช คงเด่นฟ้า และนางสาวทิพย์วรรณ แซ่ล่อ และ เพื่อน ๆ ทุกคนที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาให้การสนับสนุนและช่วยเหลือเป็นกำลังใจให้ข้าพเจ้าด้วยดี ตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.4 ข้อจำกัดของการวิจัย.....	5
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.7 ระเบียบวิธีวิจัย.....	6
1.8 ลำดับขั้นตอนในการเสนอการวิจัย.....	7
2 ทบทวนวรรณกรรม.....	8
2.1 ระยะเวลาในการประกาศทำไร.....	8
2.2 ประเภทของรายงานผู้สอบบัญชี.....	10
2.3 กำไรที่ไม่คาดหวัง.....	13
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา.....	13
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	21
3.1 รูปแบบการวิจัย.....	21

3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	21
3.1.2 แหล่งที่มาของข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	22
3.1.3 กรอบแนวความคิดและตัวแบบที่ใช้ในการวิจัย.....	23
3.1.4 การพัฒนาสมมติฐานการวิจัย.....	32
3.2 แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
3.2.1 สถิติเชิงพรรณนา.....	35
3.2.2 สถิติเชิงอนุมาน.....	35
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
4.1 ลักษณะเบื้องต้นของข้อมูล.....	39
4.2 ข้อมูลเชิงพรรณนาของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา.....	39
4.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายงานผู้สอบบัญชีและกำไรไม่ คาดหวังที่มีต่อระยะเวลาในการประกาศกำไรประจำปี.....	42
4.3.1 การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ.....	42
4.3.2 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์.....	43
4.3.3 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ.....	45
4.3.4 การวิเคราะห์ความอ่อนไหว.....	57
5 บทสรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	63
5.1 บทสรุปผลการวิจัย.....	63
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	66
รายการอ้างอิง.....	68
ภาคผนวก.....	71
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	80

สารบัญญัตินำ

ณ

ตาราง		หน้า
2.1	สารสนเทศที่ต้องรายงานตามรอบระยะเวลา.....	10
3.1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	21
3.2	สรุปตัวแปรและสัญลักษณ์ที่คาดหวัง.....	32
4.1	จำนวนข้อมูลที่สมบูรณ์ที่ใช้ในการวิจัย.....	39
4.2	ค่าสถิติพื้นฐาน.....	40
4.3	Pearson Correlations.....	43
4.4	ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (ระยะที่ 1 ตั้งแต่วันที่ในรายงานผู้สอบบัญชีจนถึงวันที่ตลาดหลักทรัพย์ได้รับงบการเงิน กรณีกำไรไม่คาดหวังวิธีที่ 1).....	47
4.5	ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงินประจำปี.....	51
4.6	ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (ระยะที่ 2 ตั้งแต่วันสิ้นงวดบัญชีจนถึงวันที่ตลาดหลักทรัพย์ได้รับงบการเงิน กรณีกำไรไม่คาดหวังวิธีที่ 1).....	54
4.7	ผลการวิเคราะห์ความอ่อนไหว (ระยะที่ 1 ตั้งแต่วันที่ในรายงานผู้สอบบัญชีจนถึงวันที่ตลาดหลักทรัพย์ได้รับงบการเงิน กรณีกำไรไม่คาดหวังวิธีที่ 2).....	59
4.8	ผลการวิเคราะห์ความอ่อนไหว (ระยะที่ 2 ตั้งแต่วันสิ้นงวดบัญชีจนถึงวันที่ตลาดหลักทรัพย์ได้รับงบการเงิน กรณีกำไรไม่คาดหวังวิธีที่ 2).....	61

สารบัญภาพ

ญ

ภาพประกอบ

หน้า

3.1 กรอบแนวคิดการวิจัย..... 23